

Remissyttrande

Handläggare

Helena Westman
Fisketillståndsenheten
helena.westman@havochvatten.se

Datum 2026-01-20

Dnr 2025-003271

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över EU-kommissionens förslag Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska konkurrenskraftsfonden, inbegripet det särskilda programmet för försvarsforskning och försvarsinnovation COM (2025) 555

Sammanfattning

Finansdepartementet har remitterat EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska konkurrenskraftsfonden (EKF), inbegripet det särskilda programmet för försvarsforskning och försvarsinnovation COM (2025) 555.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) tillstyrker i huvudsak de förslag som lämnas i EU-kommissionens förslag.

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Generella synpunkter

Det är av stor betydelse att EU:s fonder fortsätter att bidra till de åtgärder som behövs för att uppnå såväl de svenska miljö kvalitetsmålen som krav från EU-direktiv och EU-förordningar. Exempel på nuvarande EU-finansiering, som är betydelsefull för det konkreta åtgärdsarbetet för att förbättra havs- och vattenmiljön, är LIFE-programmet, Interregprogrammen, Havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt olika miljöersättningar inom Strategisk plan i den gemensamma jordbrukspolitiken som är viktiga för att kunna uppnå ställda mål och krav. HaV bedömer att de delar av EKF som rör myndighetens verksamhetsområden framförallt avser miljöåtgärder inom akvatisk miljö från LIFE-programmet. Till viss del berörs även utfasningen av fossila bränslen från fiskefartyg samt betydelsen av fiske och vattenbruk som en del av livsmedelsförsörjningen.

Ekologisk hållbarhet och bevarande av ekosystemtjänster är en förutsättning för social och ekonomisk hållbarhet. Att integrera klimat- och miljöperspektiven är därför avgörande för ekonomisk tillväxt och HaV anser att det är positivt att detta eftersträvas med hjälp av konkurrenskraftsfonden.

HaV ser också positivt på att det finns beskrivningar av förväntade synergier mellan konkurrenskraftsfonden och den nationella och regionala partnerskapsfonden, NRP-fonden¹, genom de NRP-planer som medlemsländerna ska skapa.

Det är dock oklart hur konkurrenskraftsfonden ska förhålla sig till övriga EU-program. HaV tolkar förslaget som att rena naturvårdsprojekt, som bör genomföras i havs- och vattenmiljön, inte kan finansieras via EKF. Däremot förefaller NRP-fonden kunna stödja dessa. Enligt NRP-förordningens, bilaga XV, kan EU-faciliteten stödja LIFE-åtgärder. Utan att se helheten av EU:s finansiering av åtgärder för att förbättra miljön är det svårt att se konsekvenserna för de behov av finansiering som finns. I detta sammanhang är det därför positivt att en EU-gemensam prestationsram för direkt, indirekt och delad förvaltning, skapas genom förordningsförslaget COM 2025 (545). Det ger förutsättningar till att följa upp och jämföra resultat från olika former av EU-finansiering inom delvis överlappande verksamheter och mål mellan medlemsländernas NRP-planer och konkurrenskraftsfonden.

Det är oklart vilka som kommer att kunna stå som sökande förutom företag. HaV saknar bredden både på miljöåtgärder och sökande som finns inom LIFE, vilket är en viktig del av EU-projekten. LIFE-projekt kan sökas av såväl offentliga som privata aktörer.

Detaljerade synpunkter

Skäl 23

HaV noterar att skälet är väldigt brett skrivet och ska fångas upp i politikområdet för ren omställning och utfasning av fossila bränslen. Det bedöms bli utmanande att genomföra samtliga dessa åtaganden inom ramen för ren omställning och utfasning av fossila bränslen.

Skäl 33

HaV är positiv till att man lyfter livsmedelstryggheten och identifierar behoven att främja bidragen från fiske, vattenbruk och kustområden.

Skäl 47

Det är positivt med tydliga beskrivningar av viktiga synergier med medlemsländernas NRP-planer. HaV bedömer därför att kommittéförfarandet för EKF blir särskilt betydelsefullt och att kommittéernas sammansättning inkluderar nödvändig kompetens och förståelse för innehållet i medlemsländernas NRP-planer.

Skäl 83

HaV är positiva till att även denna fond ska följas upp genom den prestationsförordning, COM 2025(545), som föreslagits för NRP-planerna. Det skapar förutsättningar för att utvärdera och

¹ Förslag COM (2025) 565 till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028 - 2034

jämföra uppnådda resultat från olika finansieringslösningar och jämförelser mellan direkt och delad förvaltning.

Artikel 3 – Mål, punkten 1 (a)

HaV föreslår att punkten omformuleras utifrån ett främjandeperspektiv och att strecksats (a) istället inleds med '*Främja* teknisk, ekonomisk och miljömässig inverkan...'

Artikel 3 – Mål, punkten 2 (b) strecksats (4)

HaV är positiv till att det särskilda målet identifierar viktiga bidrag från fiske, vattenbruk och kustområden.

Artikel 5 – Ytterligare medel samt Artikel 6 – Alternativ, kombinerad och kumulativ finansiering

HaV ställer sig positiv till de beskrivna möjligheterna för kompletterande EU-finansiering, vilket kan sänka finansieringsbehoven inom nationella NRP-planer, samtidigt som det ger mer samordnade prioriteringar på EU-nivå utifrån medlemsländernas identifierade behov.

Artikel 14 – Styrande och rådgivande nämnder

HaV bedömer att artikeln bör beskriva inrättandet av den rådgivande nämnden för EKF:s InvestEU-instrument. Nu beskrivs endast nämndens sammansättning och funktion i punkten 8 i denna artikel. Inrättande av andra nämnder och kommittéer anges på motsvarande sätt i punkterna 1 och 5 i denna artikel.

Artikel 33 – Särskilda verksamheter till stöd för ren omställning och utfasning av fossila bränslen i industrin, punkten 1 strecksats (f)

HaV anser att punkten bör utökas med stöd till fartyg och fiskefartyg, liksom beskrivningar i föregående punkt, artikel 33.1 (e). HaV föreslår följande omformulering: Stöd till utveckling och driftsättning av smart mobilitet, inbegripet fordon, *fartyg*, *fiskefartyg*, infrastruktur, uppkopplad och automatiserad mobilitet, smarta trafikledningssystem och därtill hörande tjänster.

Artikel 37 – Särskilda verksamheter, punkten 1 (g)

HaV är positiv till att livsmedelstrygghet genom främjad konkurrenskraft, hållbarhet, resiliens och rättvisa inom jordbruk, fiske, vattenbruk och skogsbruk och i landsbygdsområden och kustområden, identifieras som en särskild verksamhet för att bidra till de allmänna och särskilda målen i artikel 3.1 och 3.2 (b).

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Anna Ledin efter föredragning av avdelningschefen Mats Svensson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även t.f. avdelningschefen Ellinor Rutgersson, enhetscheferna Patrik Persson och Inger Dahlgren, t.f. enhetschefen Jenny Nord, utredarna Hanna Swahnberg, Fredrik Palm, Anna Ek, Christopher Bergman och Helena Westman samt handläggaren Martina Liljegren medverkat.

Anna Ledin

Mats Svensson

Kopia till:

fi.iea.eu@regeringskansliet.se